

פרשת אמור

קול תחמוני 641-715-3800#44661 לשלוח

תשובות weeklygilyon@gmail.com

אי נמי טקסט ל 347-762-8145

חידות השבוע

- מה הבדל [הלכת] בין עבד עברי הנמכר לגוי הנמכר לישראל?
- איזה פסוק בפרשה הזאת נכפל [בדיוק] בפרשה אחרת?
- תשובה לחידה שעברה:**
- יבלת יבישה מותר לחתוך גם בכלי. ויבלת לחה דווקא ביד [רמב"ם הלכות פסח]
- משכחת לה 15 מלקיות בביאת אשה אחת! [ע"י א. כרמל והוסיף הרבה מדליה]

[כדי להבין הדברים, מומלץ ליקח עט ולכתוב...]

ואלו הן: ראובן שמעון שני אחים כהנים [מאז אחד]. רחל ולא שני אחיות. [מאז אחת ושמו לבן] לאה היא אחות ראובן מאם אחת. ראובן נשא רחל. שמעון נשא לאה. הרי לאה אסורה לראובן משום אחותו [מיד כשנולדה]. כשקידש ראובן את רחל, מתוך שנאסר ראובן על שאר אחות רחל, [שאר צוות לבן] נאסר גם על לאה משום אחות-אשה. קידש שמעון את לאה, מתוך שנאסר לו ויהודה על לאה, [משום אשת-אח] נאסר גם ראובן. מת שמעון, הרי לאה אלמנה, מתוך שנאסרה על כהן משום מלחמה [משום אלמנה] נאסרה גם על ראובן [איש הוא כהן גדול]. ליעקב [אבי ראובן ושמעון] את, ושמו עשו. כשמת שמעון, הלך עשו ונשא [את לאה] מתוך שנאסרה על אחי יעקב האחרים [משום אשת אח] נאסרה גם על ראובן [משום אשת-אחי-האב]. עשו גירש את לאה. הרי נאסרה לשאר כהנים משום גרושה. נאסרה גם על ראובן. הלכה לאה אלל כהן ושמו אביתר וצא עליה, הרי נעשית חללה [כיון שיש לו איסור כהונה עליה] ונפסלה מתרומה לאה ניסת ליחאלל, ונתת תחתיו ונעלה לראובן, הרי נעשית זונה ונאסרה לראובן משום סוטה שאסורה לצעל וצועל [מגו שנאסרה ליחאלל וכו'] גם שם זונה חיילא לגבי שאר כהנים, מגו דשם זנות פוסל בישראל מת ליחאלל, והיא נופלת לייצום [עכ"פ לחליה...] לגויי [אחי יחאלל] נאסרה על כל העולם משום יצמה לשוק ראובן נשבע שלא לצא על כל נשי עירו [איסור כולל] שז אסר עצמו נקונם [ר"ן נדרים יח דחיל קונם על שבעה] לאה פירסה נדה [מגו דנאסרה על כל העולם [גם גוין], נאסרה על ראובן] ראובן נעשה פזע דכא, הרי נאסר הוא, על כל נשי העולם [מחן מגירות] כל אלו הביאות נעשו שלא כדרכה. ועדיין היא בחולה. וצא עליה צו"ט מגו שנאסר לעשות חבורה צבע"מ, נאסר גם בלאה [ריש כחצות אליצא דר"י] הרי לפניך: אחותו, אחות אשה, אשת אח, אשת אחי אב, אלמנה, גרושה, חללה, זונה, סוטה, יצמה לשוק, שבעה, נדה, נדה, פזע דכא, יו"ט. [שים לב לא נחשבו חייבי מיתת צ"ד. דקיימ"ל [פרק אלו הן הלוקין] דאין לוקין עליהם, גם הכל באופן שיש איסור כולל או מוסף] איס הושמט איזה איסור, נא לכתוב.

ושבתה הארץ שבת לד'

מצוות "שמיטת קרקעות" נזכרת בתורה שני פעמים בלבד. ראשונה בפרשת משפטים [23:10-11] ושנייה בפרשתנו. ועוד נזכר פעם שליש, אך לא מצוותיה [איפה?]

מעניין הדבר, שבפרשת ראה נזכר רק שמיטת כספים. גם הטרמנולוגיה "שמיטה" נזכר רק שם, לא בפרשתנו! התורה נותנת

שני טעמים שונים למצוות הזאת: 1) אכילת עניים ואביונים "שיהא יד כולם כולם שווים" ביבול השדה. [זה מתאים עים "שמיטת כספים" שהיא לטובת העניים והאומללים] 2) שבת לד' [נזכר 5 פעם בפרשתנו] כלומר הפסקה והחדלה מעבודת הארץ הנורמלי והרגילה. [יש לדעת כי "שבת" אינו rest, רק יותר קרוב ללשון "ביטול" כעין והשבתי חיה רעה, תשבתו שאור, והשבתם אותם מסבלותם. שכולם אי אפשר לתרגם rest רק disturb וגם כשבא יום השבת אינו בעיקר "יום מנוחה" [הגם שזה גם נהיה ממילא] רק יום שאתה חייב לבטל ממלאכתך הרגילה. כלומר אתה רגיל לבשל דגים בכל יום לארוחת-בקר. וביום השבת אתה שובת מזה. הקב"ה רוצה שאנחנו לא נעשה כל יצירה-עצמית, כל דבר שמראה פקחותינו וכח-היצירה שלנו [כגון בישול וזריעה וכו'] ונחדל מדברים הסטנדרטיים, ובוה מגלים שהוא היוצור]

כאשר באים לארץ, צריכים לעשות זכר והיכר שהארץ אינה "שייכת לנו". רק ד' הוא הולדורד. ועל כן כששבותים=מבטלים מכל דבר נורמלי שדרך לעשות בשדה "שלו", הרי"ז גילוי דעת שאין זה הקרקע שלי. משל למה"ד, ראובן שכר בית משמעון, כעבור זמן הרבה, ראובן רוצה להוסיף חדר חדש, ולשפץ את כל הבית כולו. וכאשר התחיל במלאכתו, עובר שמעון ורואה את כל הנעשה, שואל מה זה? משיב ראובן אני מכיסי משפץ ומחדש את כל הבית, גם אתה תרוויח! עונה לו שמעון אין זה שלך תפסיק מיד! המצווה היתה יכולה להיות בצורה כזו: בשנה השביעית תזרע ותחרוש כמה שתרצה, אבל חצי מכל היבול, אתה חייב להפקיר לעניים! אבל זה היפך כוונת המצווה. כי עיקר הדבר שתפסיק מלהראות בעלותך בזה השדה! וא"כ אסור לזרוע. וממילא לא יצמח הרבה [כמו שכתוב הן לא נזרע ולא נאסוף] רק זעיר פה זעיר שם [ספיה קצירך...] ואותו המעט, אסור לך "לקצור" כלומר להראות בעלותך בשעת האסיפה. נמצא שאין כאן טובת עניים [ואדרבה אמרו חכמים שאין לנהוג שביעית בעמון ומואב, כדי שיהיה יכול הרבה, ויסמכו העניים על מעשר עני!] רק באופן צדדי ואגב אורחא, שיש להם שוויון זכות ללקט בשדה, אותם המעט מן המעט שגדל, ואין אחד מפרעי.

מעניין מאד שבמצוות שבת אנו מוצאים גם את שני הדברים האלו: וינפש בן אמתך והגר. וזכרת כי עבד היית וכו' = טובת עניים ואומללים [טעם 1]. כל מלאכה לא תעשו--שבת הוא לד' [טעם 2] רש"י מביא תורת כהנים: מה שביעית נאמרו כללותיה ופרטותיה ודקדוקיה בסיני, אך כל המצוות. וזהו שיטת ר' עקיבא בחגיגה ו. לר' ישמעאל נאמרו בסיני למשה רק "כללות" של כל מצווה [כגון והשביעית תשמטנה ונטשתה-פרשת משפטים, אך לא "נתפרט" זריעה וזמירה] וכשחזר הקב"ה ולימד כל התורה למשה באוהל מועד, ושוב בערבות מואב על ירדן ירחו, [משה לימד לישראל] אז נאמרו גם הפרטים. אך אגן קיימ"ל כרע"ק.

יש לדעת מה ההבדל בין "פרטות" ל"דקדוקין"? יש ספרי פרשת שלח להוציא דקדוקי-ע"ז שאין חייבין עליה. משמע שהוא דבר שאין מפורש במקרא רק לומדים ממילה יתירה וכו'. ולפ"ז מה שנאמר על ריב"ז שלא הניח דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים, היינו שלמד הלכות הרבה מיתור מילה וכו' בין במקרא, בין ממשנה [שכבר היו משניות מסודרות בזמנו]